

УДК 615.218:339.13

Аналіз асортименту антигістамінних засобів для системного застосування, які представлені на вітчизняному фармацевтичному ринку

Чегринець А.А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра фармацевтичного менеджменту та маркетингу

annachehrynets@gmail.com

В статті наведено результати аналізу асортименту антигістамінних засобів для системного застосування, які представлені на вітчизняному фармацевтичному ринку. Під час аналізу було визначено, що досліджувана група представлена 153 торговими назвами. В структурі ринку України переважають закордонні лікарські засоби (63 %). Встановлено частку антигістамінних засобів у формах випуску.

Ключові слова: алергія, аналіз ринку, антигістамінні засоби, асортимент, фармацевтичний ринок.

[Chehrynets A.A.: Analysis of the range of antihistamines for systemic use, which are presented on the domestic pharmaceutical market]

The article presents the results of the analysis of the range of systemic antihistamines presented on the domestic pharmaceutical market. During the analysis it was determined that the study group was represented by 153 trade names. The Ukrainian market structure is dominated by foreign-made drugs (63 %). The share of antihistamines in the forms of release is determined.

Keywords: allergy, market analysis, antihistamines, range, pharmaceutical market.

[Чегринець А.А.: Анализ ассортимента антигистаминных средств для системного применения, которые представлены на отечественном фармацевтическом рынке]

В статье приведены результаты анализа ассортимента антигистаминных средств для системного применения, которые представлены на отечественном фармацевтическом рынке. Во время анализа было определено, что исследуемая группа представлена 153 торговыми названиями. В структуре рынка Украины преобладают зарубежные лекарственные средства (63 %). Установлено долю антигистаминных средств по форме выпуска.

Ключевые слова: аллергия, анализ рынка, антигистаминные средства, ассортимент, фармацевтический рынок.

Постановка проблеми. З кожним роком в Україні відмічається погіршення екології, зниження якості харчових продуктів, натомість збільшується число контактів із засобами побутової хімії, косметичними засобами, зростає кількість генетичних мутацій та загострюється безконтрольне споживання лікарських засобів. Всі ці фактори призводять до виникнення алергічних патологій, які є актуальною проблемою суспільства. Симптоми алергії не тільки погіршують якість життя людини та ведуть до зниження працездатності, а ще можуть призвести до летальних випадків. Ефективне та оперативне лікування алергічних захворювань засноване на застосуванні антигістамінних лікарських засобів. Найбільший відсоток (40 %) припадає на алергію, яка викликана алергенами під час вдиху повітря (пил рослин, шерсть тварин, пил та ін.) [7].

Основними засобами для лікування алергічних захворювань є антигістамінні засоби. Саме антигістамінні препарати часто використовують для лікування багатьох хвороб. Ця група лікарських засобів входить до протоколів лікування полінозів, алергічної бронхіальної астми, алергічного риніту, алергічного кон'юнктивіту, анафілактичного шоку, кропив'янки, атопічного дерматиту та інших хвороб [4]. Тому актуальним є дослідження ринку та аналіз асортименту антигістамінних засобів для системного застосування, які зареєстровані в Україні. Завдяки результатам аналізу виробники лікарських засобів отримують інформацію про реальну ситуацію на ринку, що дозволяє їм більш раціонально формувати свій асортимент для задоволення потреб населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Напрямам, які пов'язані із дослідженням ринку антигістамінних лікарських засобів, присвячена досить велика кількість наукових праць. Проведений аналіз наукових літературних джерел свідчить про те, що дослідженнями ринку антигістамінних препаратів займалися такі вітчизняні вчені, як Л. В. Яковлева, А. В. Глущенко, І. А. Костюк, В. П. Бобрук [1, 2, 3, 5]

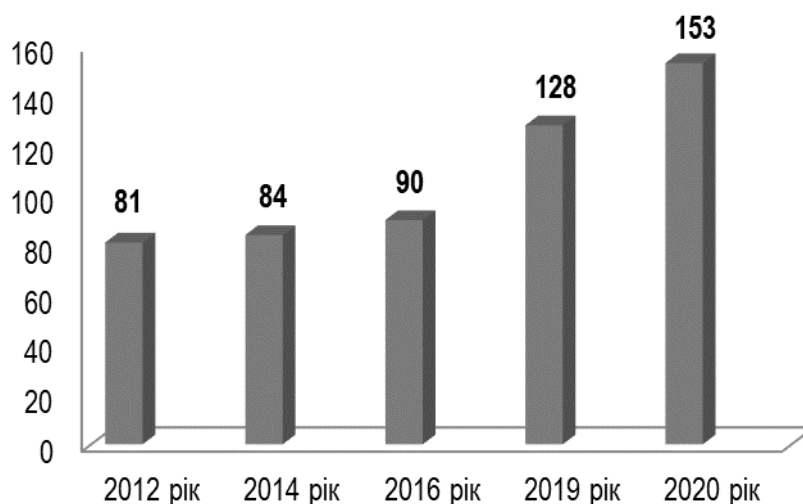
Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. За статистикою ВООЗ алергії займають лідируюче місце в структурі захворюваності. На сьогоднішній день від різноманітних алергічних реакцій страждає від 20 до 40 % дорослого населення. Європейська академія алергології та клінічної імунології передбачає, що менш ніж через 15 років більша половина населення земної кулі буде мати ті чи інші алергічні захворювання [6]. І, не зважаючи на те, що за проблематикою статті існує досить велика кількість наукових праць, питання забезпечення населення антигістамінними засобами залишаються дуже актуальними, які потребують комплексного вивчення.

Формулювання цілей статті. Метою роботи було проведення аналізу асортименту антигістамінних засобів для системного застосування, які представлені на вітчизняному фармацевтичному ринку. Об'єктом дослідження була номенклатура антигістамінних засобів. Під час дослідження було використано методи маркетингового аналізу асортименту та статистичної обробки отриманих результатів. Дослідження ринку антигістамінних засобів проводилось з використанням електронної версії інформаційно-пошукової системи «Державний реєстр лікарських засобів України» та довідника «Компендіум».

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняний фармацевтичний ринок не стоїть на місці, стрімко розвивається. З кожним роком в асортименті групи антигістамінних засобів для системного застосування з'являється все більше нових препаратів. Було проаналізовано динаміку реєстрації засобів досліджуваної групи на ринку України вітчизняними та зарубіжними виробниками. В порівнянні з 2012 роком (81 засіб), кількість препаратів в 2020 зросла майже вдвічі (153 засоби) (рис.1).

Рисунок 1

Динаміка реєстрації антигістамінних засобів для системного застосування

За результатами аналізу динаміки реєстрації антигістамінних засобів можна зробити висновок, що ця група препаратів є затребуваною на фармацевтичному ринку України, саме тому з кожним роком збільшується кількість зареєстрованих засобів.

Провівши маркетинговий аналіз було визначено, що згідно з класифікаційною системою АТС антигістамінні засоби для системного застосування (код АТС R06) входять до групи засобів, що діють на респіраторну систему та розподіляються на 6 груп та 21 підгрупу (табл).

Таблиця

Антигістамінні засоби для системного застосування, які зареєстровані в Україні

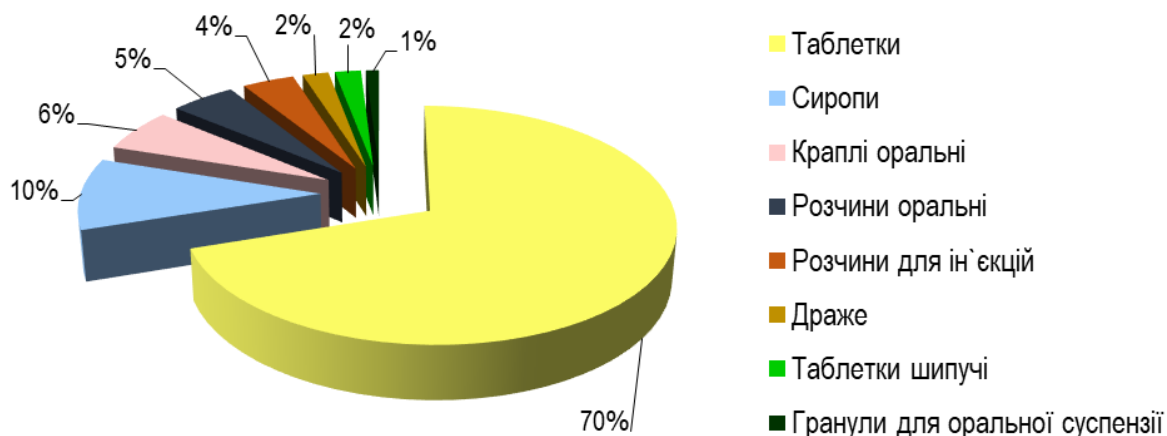
Група лікарських засобів	Кількість торгових назв, з урахуванням всіх форм випуску	Питома вага (%) від загальної кількості
1. R06A A – Аміноалкілові ефіри		
R06A A02 – Дифенгідрамін	5	3,26%
R06A A04 – Клемастин	2	1,31%
R06A A09 – Доксиламін	12	7,85%
2. R06A B – Заміщені алкіламіни		
R06A B03 – Диметинден	5	3,26%
3. R06A C – Заміщені етилендіаміни		
R06A C03 – Хлоропірамін	4	2,61%
4. R06A D – Похідні фенотіазину		
R06A D02 – Прометазин	–	–
5. R06A E – Похідні піперазину		
R06A E07 – Цетиризин	12	7,85%
R06A E09 – Левоцетиризин	28	18,3%
6. R06A X – Інші антигістамінні препарати для системного застосування		
R06A X02 – Ципрогептадин	1	0,65%
R06A X13 – Лоратадин	19	12,42%
R06A X15 – Мебгідролін	8	5,23%
R06A X17 – Кетотифен	4	2,61%
R06A X18 – Акривастин	–	–
R06A X22 – Ебастин	4	2,61%
R06A X26 – Фексофенадин	11	7,19%
R06A X27 – Дезлоратадин	31	20,27%
R06A X28 – Рупатадин	1	0,65%
R06A X29 – Биластин	2	1,31%
R06A X31 – Хіфенадин	3	1,97%
R06A X32 – Секвіфенадин	1	0,65%
R06A X33 – Різні препарати з антигістамінною дією	–	–
ВСЬОГО	153	100

За результатами дослідження було встановлено, що найбільшу частку займає група інших антигістамінних препаратів для системного застосування (55,56 %) та до складу якої входить 11 підгруп МНН. Досить вагому частку становить група препаратів піперазину – 26,15 % (2 підгрупи). 12,42 % займає група аміноалкілових ефірів (2 підгрупи), 3,26 % – група заміщених алкіл амінів. І найменшу частку становить група заміщених етилендіамінів (2,61%). Слід зазначити, що одна із груп, а саме група похідних фенотіазину взагалі не представлена на вітчизняному фармацевтичному ринку.

Під час аналізу асортименту антигістамінних засобів для системного застосування було встановлено, що досліджувана група представлена 8-ма формами випуску. Визначено, що переважно препарати випускається у формі таблеток – 70 % (рис. 2).

Рисунок 2

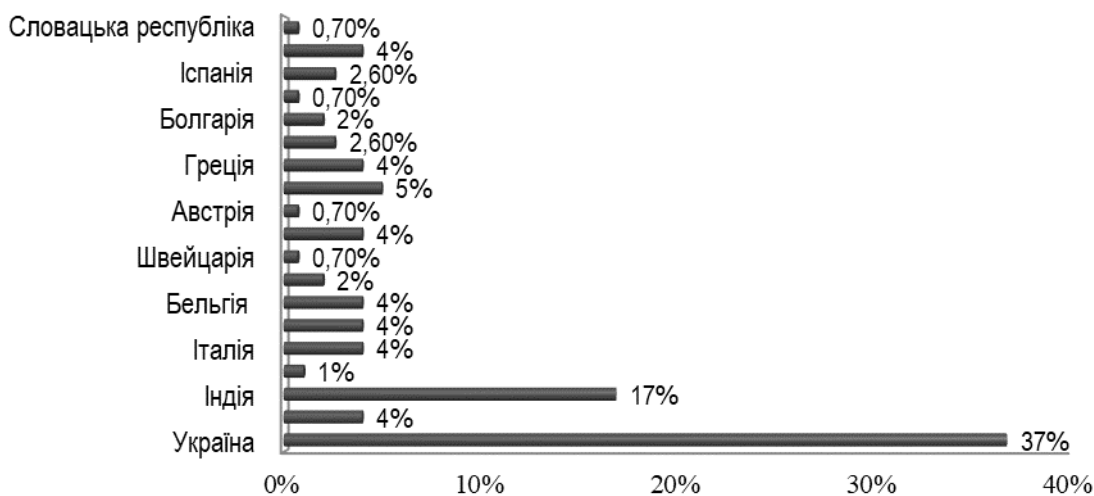
Розподіл антигістамінних лікарських засобів для системного застосування за формою випуску

Серед зареєстрованих антигістамінних засобів переважна кількість (63 %) представлена закордонними виробниками. Частка вітчизняних виробників становить лише 37 %. Також було розраховано індекс асортиментної залежності від імпорту (відношення кількості зареєстрованих засобів іноземного виробництва до загальної кількості препаратів на ринку). Станом на друге півріччя 2020 року індекс асортиментної залежності від імпорту становить 0,62. Таке значення індексу говорить про те, що вітчизняні виробники можуть розширювати асортимент досліджуваної групи. Ринок України антигістамінних засобів для системного застосування представлений 19 країнами. Якщо аналізувати кількість засобів, які виробляються в межах однієї країни, то засоби українського виробництва займають лідируючу позицію (37%). Серед імпортних препаратів значну частку ринку займають фармацевтичні фірми Індії, а саме 17 % (рис. 3).

Рисунок 3

Розподіл за країнами-виробниками антигістамінних лікарських засобів для системного застосування, що представлені на вітчизняному фармацевтичному ринку

Ринок вітчизняних антигістамінних засобів представлений 18 виробниками. Серед вітчизняних фармацевтичних компаній лідерами є ТОВ «Здоров'я»,

Харків (21,05%), ПАТ «Фармак», Київ (15,79 %), ПраТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»», Київ (10,53 %) (рис.4).

Рисунок 4

Структура вітчизняних фірм-виробників антигістамінних засобів для системного застосування

Висновки. Проаналізовано асортимент антигістамінних засобів для системного застосування, які представлені на ринку України. Визначено, що досліджувана група поділяється на 6 груп та 21 підгрупу. За результатами аналізу можна зробити висновок, що ринок України недостатньо забезпечений вітчизняними антигістамінними засобами для системного застосування та спостерігається негативна залежність від імпорту.

Перспективи подальших досліджень. Подальшим напрямом дослідження є аналіз споживчих переваг при виборі антигістамінних засобів для системного застосування.

Перелік використаних джерел інформації

1. Бобрук В. П. Маркетинговий аналіз та нормативно-правове регулювання у сфері відпуску антигістамінних препаратів фармацевтичного ринку Вінниччини. В. П. Бобрук, О. Д. Благун. Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2016. – Т. 20, № 1. – С. 115 – 118.
2. Глуценко А. В. Аналітичний огляд сучасних антигістамінних препаратів. А. В. Глуценко. Український медичний альманах. – 2013. – Т. 16, № 3. – С. 187–190.
3. Костюк І. А. Маркетинговий огляд фармацевтичного ринку антигістамінних лікарських засобів. І. А. Костюк, Н. В. Шолойко, В. А. Сятиня. Український науково-медичний молодіжний журнал. – 2016. – № 3. – С. 63–67.
4. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://guidelines.moz.gov.ua/>.
5. Яковлева Л. В. Аналіз асортименту, доступності й обсягів споживання антигістамінних лікарських засобів в Україні. Л. В. Яковлева, О. Г. Бердник, А. О. Гуртякова. Фармацевтичний журнал. – 2018. – № 1–2. – С. 14 – 21.
6. European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI). Tackling the Allergy Crisis in Europe – Concerted Policy Action Needed: Advocacy Manifesto. Available from: http://www.eaaci.org/images/media/EAACI_Manifesto_brochure_Interactive.pdf. Accessed: April 04, 2016.
7. Kuna P. The role and choice criteria of antihistamines in allergy management – expert opinion. P. Kuna, D. Jurkiewicz, M. M. Czarnecka-Operacz, et al. Advances in Dermatology and Allergology. – 2016. – P. 397 – 410.